

Hvordan det går MARIA

Næsten en solstrålehistorie.

I hvert fald en beretning om en kvinde, som i kraft

af fight og andres forståelse rejser sig fra skyggen af de overgreb,

der fandt sted i barndommen.

I mere end 20 år har jeg beskæftiget mig med incest og andre seksuelle overgreb og har i det sidste år arbejdet med en helt enestående kvinde. Denne specielle case vil jeg gerne dele med mine kolleger for at indgyde håb og måske give inspiration også til lidt mere vanskelige sager.

Maria, som jeg har valgt at kalde hende helt symbolsk, henvendte sig til mig i sommeren 1999. Hun havde haft nogle voldsomme angstanfald i forbindelse med arbejde og havde i første omgang fået anbefalet en mandlig psykolog. Maria vidste godt, at hun havde været udsat for incest, men regnede det ikke for noget væsentligt i hendes liv og husker også kun meget svagt et eller to overgreb i seksårsalderen. Psykologen overtaler Maria til, at hun skal lægge sig ned i liggestolen, hvorefter han presser hende helt ned at ligge med et fast tag over brystet og herefter lukker hendes øjne. Maria går totalt i panik, genoplever incesten og afbryder behandlingen. Meget senere fortæller hun mig, at hun var stukket af med det samme, hvis jeg havde haft sådan en liggestol.

Maria er 35 år, flot og robust med en noget garderet holdning. Hun har en uddannelse og har været på den samme arbejdsplads i mere end ti år. Maria har et godt socialt netværk i form af familie og veninder, selv om hun i overvejende grad er den, som hjælper og lytter til de andre. Selv åbner hun sjældent op eller beder om hjælp. Maria har ingen kæreste

og har ikke haft nogen, siden hun var 13 år. Maria er jomfru. Hun har kontakt med sin seksualitet og onanerer jævnligt, men hun "fryser til is", hvis en mand kommer for tæt på, selv om hun gerne vil stifte familie.

Da Maria har besluttet sig for, at hun vil gå hos mig, begynder hun at skrive sin livshistorie. Et projekt, jeg har med næsten alle klienter. Kontakten er stadig meget formel, og incesten i livshistorien bliver blot omtalt som "uterlighed".

På ryggen

De indledende faser af terapien bruges på at afdække, hvor meget Maria kan huske om incesten, som er blevet begået af en bedstefar. Hun er blevet tvunget til at give ham udløsning oralt, og han har befamlet hende, slikket hende, kysset hende og lavet surrogatsamleje mellem hendes ben og smurt hende ind i sin sæd. Overgrebene er foregået uden skygge af venlighed – rå og brutale.

Men stadig huskes meget lidt. Timerne bruges meget på at overbevise hende om, som det er typisk for incestofre, at det var overgreb, hun var udsat for – endda særdeles grove overgreb, som juridisk ville blive sidestillet med voldtægt.

Maria får et afspændingsbånd med hjem for at lære at slappe af, mærke sin krop og fjerne generende og hæmmende tanker. Formålet er altså både at give hende nogle redskaber til at styre sin angst og at få en bedre kontakt med ▶ ▶ ▶

▶ ▶ ▶ sin krop og hermed en bedre hukommelse.

Det viser sig, at Maria har overordentlig svært ved at ligge afslappet på ryggen og høre båndet, eftersom misbruget af hende netop er foregået i denne stilling. Hun bliver meget angst, kramper i benene og fryser. Men Maria er en fighter. Hun forsætter troligt med at høre båndet hver aften og lægger sig blot på siden, når hun ikke kan holde ud at ligge på ryggen mere.

Maria begynder nu at drømme og huske. Jeg opfordrer hende til at skrive ned, hvad hun kommer til at huske. Rædslen ved det skrevne er så stor for hende, at hun øjeblikkelig poster det til mig, fordi hun ikke kan udholde at have det liggende. I visse uger får jeg både tre og fire breve. Det er fantastisk at se, hvordan denne ret tjekkede og tilbageholdne kvinde kan forvandle sig til et lille barn, når hun skriver om barndommens rædsler.

Brev fra Maria

Her er et lille uddrag fra et af Marias første breve:

"Du spurgte mig, om hvilke tanker jeg har gjort mig om at få en kæreste. Og jo, jeg har da også ønsker og behov. Men det er meget nemt at gøre sig disse tanker. Jeg har da også sagt til mig selv mange gange, at nu i dag til denne fest giver jeg lov. At jeg godt kan danse tæt med mænd. At der ikke sker noget. At det er ok. Men alligevel går det ikke. Og jo, når jeg tænker bare harmløse tanker, ej sex, så spænder jeg i musklerne langs undersiden af låret og ned til knæet. Knæene bliver presset sammen og underbenene kryster ind over hinanden. Samtidig med at dette sker, spænder jeg i bækkenbunden og trækker maven ind."

"Det er, som om han er så tæt. Jeg kan virkelig mærke hans penis mellem mine skamlæber. Hvor vi er, ved jeg ikke, men han er gal. Intet smil. Er det, fordi han ikke kan komme ind i mig, at han er gal? Jeg gør jo det, han vil. Men det er, som om jeg ikke kan slappe af dernede, og det gør ondt."

"Jeg lukker øjnene. Går ind i mig selv. Han maser på. Hvorfor er han sur? Siger intet. Han er tung. Det er svært at slappe af i knæene, for jeg vil jo gerne krydse dem. Han er stor. Hvis han kommer ind, sprænges jeg. Han må ikke. Det gør ondt. Hvorfor græder jeg ikke?"

Så sprøjter han ud over mig, mine bryster og hals og mund. Det må ikke komme ind i munden. Det er væmmeligt at få i munden. Jeg vil ikke. Så hellere på kroppen – overalt – men ikke i hovedet. Det gør ikke noget, da jeg ikke har tøj på, så der kommer ingen pletter. Han rører ved mine bryster. De er ikke store, men ømme."

En begravelse

Oftest modtager jeg post fra Maria, allerede dagen efter vi har haft kontakt, hvor hun med en enorm ihærdighed arbejder videre med spørgsmål og emner: Tillid til andre. Relationer til mor. Hvem kan jeg stole på? Kan jeg nogen sinde blive tæt med en mand? Hvorfor skal jeg lide sådan? Holder smerten nogen sinde op? Hvorfor kan jeg ikke græde?

Sideløbende med disse lange breve, hvor Maria både er den rationelle, voksne og en lille pige – med tydelig adskillelse mellem de to aldre – begyndte Maria også at tegne. I begyndelsen var der stort set kun tale om "farveudbrud", som en 2-årig kunne præstere det, med tydeligt indhold af vrede, kulde og ensomhed. Senere kom der også figurer på tegningerne. Mænd med store kønsorganer og bitte små, passive piger – alle ansigter med overstregninger og ingen eller lukkede øjne.

Et par måneder før jul får Maria underlivsmerter, og da hun ikke har været til gynækolog i mange år, begynder hun at arbejde med denne problematik. Hun ryger følelsesmæssigt så langt ud, at jeg for en kortere periode er bekymret. Maria er rædselsslagen ved tanken om en gynækologisk undersøgelse, men begynder at arbejde med det hjemme ved hjælp af afslapningsbåndet. Hun øver sig i at ligge ned på ryggen og at sprede benene. En øvelse, som i starten er uhyre smertefuld for hende følelsesmæssigt.

Jeg etablerer derfor også kontakt med en empatisk og fagligt meget dygtig kvindelig gynækolog og tilbyder at være der i forbindelse med undersøgelsen. Det vil Maria gerne have, men er stadig ikke helt parat til at lave en aftale med gynækologen.

Både tegninger og breve afspejler en forrygende udvikling efter den voldsomme nedtur. Der er kommet ansigter på figurerne og nogle af dem – krænkeren – bliver begravet!! To af Marias veninder har nu også fået et lidt større indblik i Marias liv. Et kæmpe skridt.

Julefrokosten på arbejdspladsen nærmer sig. Samtidig med at Maria bliver bedre og bedre til at udholde tanken om en gynækologisk undersøgelse, lufter hun også en lettere interesse for en mand, som måske vil deltage i frokosten.

Kærester

Da jeg møder Maria næste gang, er hun forelsket. De har talt sammen en hel aften, og han har bedt hende ud igen. I hendes breve spørger hun – er de små bobler i maven det, man kalder forelskelse?

Maria er meget opmærksom på at få fortalt sin nye kæreste, at alt skal foregå i et uhyre langsomt tempo, hvilket respekteres uden spørgsmål, og hen ad vejen får hun så også mod på at fortælle ham, om hendes historie og manglende erfaringer med kæresteforhold.

Forbløffende hurtigt begynder hun at udtrykke lyst til at komme nærmere på ham seksuelt, og oplever sig selv som en nervøs og ge-

nert skolepige, når vi taler om seksualitet. Der bliver nu aftalt en gynækologtid, da Maria også har brug for at vide, om hun ser helt normal ud, og at alt er i orden. Marias skuffelse er tydelig, da jeg må fortælle hende, at hun først kan komme til gynækolog om fem uger. Samtidig er hun også lettet over, at hun stadig har lidt tid til at vænne sig til tanken.

Dagen oprinder, og Maria tager både undersøgelse og samtale meget fint. Da det viser sig, at hun faktisk stadig har sin mødom, bliver hun overrasket, men også glad og grinende, over at hun nu kan gå hjem og fortælle sin kæreste, at han har mødt en ægte jomfru. Samme aften sørger de to for, at hun kommer ind i ex-jomfruernes rækker.

Moderskab

Marias forrygende fremskridt indenfor mindre et år er langt fra det karakteristiske for kvinder, som har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen. Det er derimod karakteristisk for disse kvinder, at de også har været udsat for en lang række overgreb i diverse kæresteforhold. Og det er måske netop forskellen på Maria og mange andre ofre for seksuelle overgreb.

Maria har ganske enkelt holdt hankønnet på meget lang afstand og har således undgået at få bekræftet barndommens afmagt. Endvidere spiller det selvklart også en væsentlig rolle, at Maria har bevaret kontakten til egen seksualitet og kunne give sig selv orgasme.

En opfølgende samtale et halvt år senere viser en storsmilende og harmonisk kvinde. Maria er blevet gravid og har nu primært rettet blikket mod fremtiden.

Hanne Pedersen
er privatpraktiserende psykolog

